

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Навчально-науковий інститут агротехнологій, селекції та екології

University of Opole (Poland)

International Slavis University (Macedonia)

Cooperative Trade University of Moldova

«Урожайність та якість продукції рослинництва за сучасних технологій вирощування»

присвячена пам'яті професора Г. П. Жемели

30 вересня 2025 року

*Матеріали
Міжнародної науково-практичної
інтернет-конференції
30 вересня 2025 року*

**Полтава
2025**

УДК 633:631.559:006.015.5:631.5

У 71

Редакційна колегія:

Гангур В. В. – завідувач кафедри рослинництва Полтавського державного аграрного університету, доктор сільськогосподарських наук, старший науковий співробітник.

Маренич М. М. – директор навчально – наукового інституту агротехнологій, селекції та екології, доктор сільськогосподарських наук, професор кафедри селекції, насінництва і генетики

Куценко О. М. - професор кафедри рослинництва Полтавського державного аграрного університету, професор, кандидат сільськогосподарських наук

Jolanta Bojarszczuk - Doctor, adjunct, Institute of Soil Science and Plant Cultivation – State Research Institute in Puławy

Писаренко В. М. - професор кафедри захисту рослин Полтавського державного аграрного університету, професор, доктор сільськогосподарських наук

Білоножко В. Я. - професор кафедри екології та агротехнологій ННІ природничих та аграрних наук Черкаського національного університету ім. Богдана Хмельницького, професор, доктор сільськогосподарських наук

Полторецький С. П. - професор кафедри рослинництва ім. О. І. Зінченка Уманського національного університету садівництва, професор, доктор сільськогосподарських наук

Бараболя О. В. – доцент кафедри рослинництва, завідувач Науково-дослідної лабораторії якості зерна імені Г. П. Жемели Полтавського державного аграрного університету, кандидат сільськогосподарських наук, доцент.

Шакалій С. М. – доцент кафедри рослинництва, фахівець другої категорії Науково-дослідної лабораторії якості зерна імені Г. П. Жемели Полтавського державного аграрного університету, кандидат сільськогосподарських наук, доцент.

Урожайність та якість продукції рослинництва за сучасних технологій вирощування, присвячена пам'яті професора Г. П. Жемели: матеріали Міжнар. наук.-практ. інтернет-конф. (м. Полтава, 30 вересня 2025 р.). Полтава :ПДАУ, 2025. 181 с.

ISBN 978-617-8466-56-5

У збірнику представлені матеріали міжнародної науково-практичної інтернет-конференції, присвяченої пам'яті професора Г. П. Жемели, за результатами досліджень щодо: перспективних напрямів вирощування продукції рослинництва; якості, стандартизації та сертифікації продукції рослинництва; актуальних проблем інноваційної економіки в АПВ, 4R технологій в агровиробництві; інноваційних напрямів зберігання та переробки продукції рослинництва, харчових технологіях. Матеріали призначені для наукових співробітників, викладачів, студентів та здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії вищих навчальних закладів, фахівців і керівників сільськогосподарських та переробних підприємств АПК різної організаційно- правової форми, працівників державного управління, освіти та місцевого самоврядування, всіх, кого цікавить проблематика урожайності й якості продукції рослинництва за сучасних технологій вирощування. Відповідальність за зміст поданих матеріалів, точність наведених даних і відповідність принципам академічної доброчесності несуть автори. Матеріали видані в авторській редакції.

Рекомендовано до друку Вченою радою Полтавського державного аграрного університету (протокол N 3 від 27.10.2025 року)

© Автори тез, включені до збірника, 2025

© Полтавський державний аграрний університет, 2025

<i>Улізько В. М., Баган А. В.</i>	87
ВПЛИВ МІКРОДОБРИВ НА ПРОДУКТИВНІСТЬ СЕРЕДНЬОРАННІХ ГІБРИДІВ КУКУРУДЗИ	
<i>Барат Ю. М., Дудка Є. О.</i>	89
ВПЛИВ УМОВ ТА ТЕХНОЛОГІЙ ВИРОЩУВАННЯ НА УРОЖАЙНІСТЬ ШОВКОВИЦІ (<i>Morus L.</i>)	
<i>Писаренко В. М., Піцаленко М. А., Голтвяниця Т. О., Омельченко Є. В.</i>	91
РОЛЬ ЛІСОЗАХИСНИХ СМУГ У СТАБІЛІЗАЦІЇ ЕНТОМОКОМПЛЕКСІВ АГРОЦЕНОЗІВ	
<i>Ovsianyk O. O.</i>	94
QUALITY MANAGEMENT CHARACTERISTICS OF HEMP PRODUCTS	
<i>Kuriacha K. O.</i>	96
THE INFLUENCE OF SOIL TILLAGE PRACTICES ON YIELD DEVELOPMENT	
<i>Бараболя О. В., Латини А. А.</i>	98
ВПЛИВ АГРОКЛІМАТИЧНИХ УМОВ ТА СИСТЕМ УДОБРЕННЯ НА ПРОДУКТИВНІСТЬ ПШЕНИЦІ ТВЕРДОЇ ЯРОЇ В УМОВАХ ЛІВОБЕРЕЖНОГО ЛІСОСТЕПУ УКРАЇНИ	
<i>Бараболя О. В., Прудкий Т. А.</i>	101
БІОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ТА ФАКТОРИ, ЩО ВПЛИВАЮТЬ НА ЛЕЖКІСТЬ БУЛЬБ КАРТОПЛІ	
<i>Бараболя О. В., Свячений П. Д.</i>	103
ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИРОЩУВАННЯ ПШЕНИЦІ М'ЯКОЇ ЗАЛЕЖНО ВІД АГРОТЕХНІКИ ВИРОЩУВАННЯ	
<i>Бараболя О. В., Бирлим Б. Ю.</i>	106
СТАН І ТЕХНОЛОГІЧНІ МОЖЛИВОСТІ ВИРОЩУВАННЯ ГРЕЧКИ В УКРАЇНІ	
<i>Бараболя О. В., Яновський Р. О.</i>	108
ВПЛИВ СТРОКІВ СІВБИ ТА НОРМ ВИСІВУ НА ПРОДУКТИВНІСТЬ У КОНТЕКСТІ КЛІМАТИЧНИХ ЗМІН	
<i>Баган А. В., Брехунцова О. А.</i>	111
АНАЛІЗ СОРТОВИХ РЕСУРСІВ ПОМІДОРА ЇСТИВНОГО	
<i>Yeremko L., Hanhur V., Staniak M., Czopek K., Stepień-Warda A.</i>	113
THE EFFECT OF DIFFERENT DOSES OF MINERAL FERTILIZERS AND MICROBIOLOGICAL PREPARATION ON THE YIELD OF CHICKPEA (<i>Cicer arietinum L.</i>)	
<i>Криворучко Л. М., Тищенко В. М., Макаова-Меламуд Б. Є., Котелевський Є. Ю.</i>	115
ВРОЖАЙНІСТЬ ПШЕНИЦІ ОЗИМОЇ ЗА РІЗНИХ СТРОКІВ СІВБИ	
<i>Цись К.</i>	117
ГРЕЧКА ЯК ПЕРСПЕКТИВНА КУЛЬТУРА В РОЗВИТКУ РОСЛИННИЦТВА УКРАЇНИ	
<i>Рибальченко А. М., Ісаков Р. Р.</i>	120
ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ПРОДУКТИВНОГО ПОТЕНЦІАЛУ У СУЧАСНИХ СОРТІВ СОЇ	

4. Офіційні описи сортів рослин та показники господарської придатності. Бюлетені «Охорона прав на сорти рослин» в Інформаційно-довідковій системі «Сорт». URL: <http://sort.sops.gov.ua/about>.
5. Рибальченко А. М. Особливості формування сортових ресурсів та урожайності сої в Україні. *Вісник Полтавської державної аграрної академії*. 2022. № 3. С. 18-25. DOI: <https://doi.org/10.31210/visnyk2022.03.02>
6. Рибальченко А. М., Сердюк А. Е. Вплив сортових властивостей на формування елементів продуктивності та урожайності сої в умовах Лівобережного Лісостепу України. *Аграрні інновації*. 2023. № 21. С. 88-92. DOI: <https://doi.org/10.32848/agra.innov.2023.21.13>
7. Шевніков М.Я., Міленко О.Г., Лотиш І.І. Урожайність сортів сої залежно від елементів технології вирощування. *Вісник Полтавської державної аграрної академії*. 2018. № 3. С. 15-21. DOI: 10.31210/visnyk2018.03.02

Піщаленко Марина Анатоліївна

канд. с.-г. наук, доцент

ORCID ID: [0000-0001-8954-8256](https://orcid.org/0000-0001-8954-8256)

Скляр Станіслав Сергійович

здобувач ступеня доктор філософії

Полтавський державний аграрний університет

м. Полтава

ВПЛИВ СПОСОБІВ СІВБИ ТА ВІКУ ТРАВСТОЮ НА ЧИСЕЛЬНІСТЬ ФІТОФАГІВ

Спосіб посіву та норма висіву насіння багаторічних бобових трав, що визначають відстань між рослинами, густоту їх стояння та освітленість, є також суттєвими факторами у формуванні комплексу ентомофауни агробіоценозів. Проведені нами дослідження показали, що чисельність та шкодочинність шкідників багаторічних бобових трав багато в чому залежали від способів висіву та норми висіву рослин. Залежно від факторів, що вивчаються, формувалися різні екологічні групи фітофагів і змінювалася їх шкідливість.

На суцільних (12 кг насіння/га) посівах люцерни, порівняно з широкорядними (45 см) розрядженими (3 кг насіння/га), збільшувалася кількість тіньюлюбивих мезофільних видів шкідників, віддають перевагу помірно вологі умови проживання, помірну температуру повітря. Так, чисельність люцернового клопа на суцільних посівах виявилася в середньому в 1,6, а товстонижки - в 2,9 разів вище, ніж на широкорядних посівах, а середня чисельність всіх видів шкідників на суцільних посівах майже в 1,5 рази перевищувала таку на широкорядних посівах.

У той самий час дослідження показали, що у широкорядних розріджених (20-30 рослин/м²) посівах збільшувалася чисельність популяцій ксерофільних видів шкідників, тобто. віддають перевагу більш сухим умовам проживання, підвищеній температурі повітря і освітленості.

Так, нами було встановлено, що освітленість розріджених широкорядних посівів була в середньому майже в 2 рази вище. У цих умовах спостерігався ранній розвиток травостоїв і цвітіння було більш дружним, що більшою мірою приваблювало тепло- і світлолюбних шкідників: люцернового фітономусу і тіхіуса-насіннеїда жовтого.

У цих умовах чисельність люцернового фітономусу на широкорядних посівах була в 2,4 рази вищою, а чисельність тіхіуса-насіннеїда жовтого майже в 3,5 рази вищою, порівняно з суцільними посівами. Як наслідок, пошкодження насіння личинками жовтого тіхіуса-насіннеїда на широкорядних посівах зростала майже в 1,5 рази, а шкодочинність товстонижки на широкорядних посівах, навпаки, знижувалася в 1,3 рази. Загалом, сумарна пошкодженість насіння насіннеїдами на широкорядних посівах виявилася в середньому майже на 19% вищою [1, 2].

Однак в умовах широкорядних розріджених посівах на рослинах утворюється більша кількість квіток і плодів, збільшується чисельність запилювачів і ентомофагів, які можуть з надлишком компенсувати втрати від насіннеїдів, що і підтвердилося посівах (0,41 ц/га), що перевищила таку на суцільних посівах у середньому на 31% [1]. Одним із найбільш суттєвих факторів, що впливають на формування ентомоценозу, є також тривалість використання насінневих посівів багаторічних бобових трав. Так, уже в рік посіву спостерігався перехід фітофагів на посіви багаторічних бобових трав із минулорічних посівів бобових. Тут зустрічалися попелиці, клопи, довгоносики. Ці види мешкали в травостоях і наступних років життя.

Встановлено, що зі збільшенням віку посіву з двох до шести років зростає та його заселеність певними видами шкідників. Так, заселеність фітономусом зростає майже в 130 разів, тіхіусом-насіннеїдом – більш ніж у 17 разів (чому очевидно сприяє вищезгадані нами відомості про те, що жуки тіхіусу можуть жити 2-3 роки), люцерновим клопом – майже у 22 рази. А загальна чисельність шкідників за шість років життя травостою збільшилася більш ніж у 20 разів [2].

Протилежна тенденція відзначена нами для бульбочкових довгоносиків, чисельність яких була максимальною на травостоях 2-3-го років життя багаторічних бобових трав, а до 6-го року життя травостою зменшувалась майже вдвічі. Подібна ж закономірність відзначена і в попелиць, чисельність яких зростала на травостоях до 3-го року життя, а до шостого року зменшувалася більш ніж удвічі.

Список використаних джерел

1. Квасніцька Л.С. Продуктивність та енергетична оцінка кормової сівозміни залежно від насичення бобовими багаторічними травами. Корми і кормовиробництво. Вінниця, 2013. Вип. 77. С. 202–208.
2. Лютка Г.І., Ткачук О.П. Бобові багаторічні трави у кормовиробництві та агроєкології: Монографія. Видавництво ТОВ «Друк» 2021. 256 с.

Шакалій Світлана Миколаївна

канд. с.-г. наук

ORCID ID: 0000-0002-4568-1386

Романко Артем

СВО магістр

Полтавський державний аграрний університет

м. Полтава

ПОЛЬОВА СХОЖІСТЬ НАСІННЯ І ГУСТОТА СТОЯННЯ РОСЛИН ЗАЛЕЖНО ВІД ПОПЕРЕДНИКА ТА ПОЖИВНОГО РЕЖИМУ

В сучасних умовах аграрного виробництва овес зберігає високе значення як продовольча, кормова та технічна культура, що зумовлює актуальність його вирощування в Україні.

По-перше, овес є важливим компонентом кормової бази тваринництва. Він забезпечує високу поживність раціонів для коней, великої рогатої худоби, свиней і птиці. Завдяки високому вмісту білка, клітковини та вітамінів овес сприяє продуктивності тварин, а це напряму впливає на розвиток молочного та м'ясного скотарства [1].

По-друге, овес має вагоме продовольче значення. Його використовують для виробництва круп, пластівців, борошна та дієтичних продуктів. В умовах зростання попиту на здорове харчування, вівсяні продукти займають все більшу частку в раціоні населення, особливо у дитячому та дієтичному харчуванні.

По-третє, актуальність вирощування вівса зумовлена його агроєкологічними властивостями. Крім того, овес позитивно впливає на структуру ґрунту, знижує забур'яненість полів і є хорошим попередником для інших культур.

Польова схожість насіння та формування оптимальної густоти стояння рослин вівса значною мірою визначаються агротехнічними умовами